

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

FORUM STANDAARDISATIE

Betreft:	Voortgang		
Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	BFS		
Datum:	15 april 2014	Versie	1.0
Bijlagen:	Geen		

Doel

Met deze notitie wil het Bureau Forum Standaardisatie u informeren over de stand van zaken met betrekking tot de dossiers uit het werkplan 2014, die niet als apart agendapunt behandeld zijn ter vergadering.

1. Samenhang en beheer van standaarden
 - 1.1. Samenhang lijsten
 - 1.2. Samenhang beheer
2. Voorzieningen
3. Semantiek
4. Vraagsturing Standaardisatie
 - 4.1. Standaardisatiescan
 - 4.2. Handreiking betrouwbaarheidsniveaus
 - 4.3. NORA
 - 4.4. Stelselstandaard
 - 4.5. Opslag in de Cloud
 - 4.6. Business case van standaarden
 - 4.7. 3Decentralisaties
5. Internationaal
 - 5.1. Identificatie open standaarden Europese Commissie
 - 5.2. ISA
 - 5.3. ESense
 - 5.4. Europese besluitvorming rond e-factureren
 - 5.5. Overig
6. Communicatie

1. Samenhang en beheer van standaarden

1.1. Samenhang lijsten

Website

BFS laat momenteel een contentstrategie ontwikkelen die de basis wordt voor het ontwerp van de aangepaste website. Vanuit dossier samenhang zijn de twee belangrijkste doelen voor de nieuwe website: Het eenvoudiger toegankelijk maken van de lijsten met standaarden, de informatie over de standaarden en bovenal de samenhang tussen de standaarden op de lijsten. Daarnaast wordt de informatie op de website toegespitst op de verschillende doelgroepen van Forum en College om hen gericht de relevante informatie met betrekking tot de standaarden te kunnen bieden.

E-factuuronderzoek

Zoals reeds in de forumvergadering van februari gemeld, laat BFS een onderzoek uitvoeren naar e-factuurstandaarden. Voor het opstellen van de onderzoeksvragen en het opstellen van de lijst met de te interviewen personen is afstemming gezocht met Logius, Min. EZ en de stuurgroep Simpler Invoicing.

De centrale vragen van dit onderzoek zijn:

1. Overzicht: Welke relevante standaarden voor elektronisch factureren zijn er? Wat is hun adoptie, wat is hun onderlinge samenhang en wat zijn relevante ontwikkelingen?
2. Advies: Is het bestaande College-advies over standaarden voor elektronisch factureren in het licht van dit actuele overzicht nog passend? Of moet het worden aangescherpt/aangepast?
3. Adoptiebevordering: Welke adoptiedrempels zijn er rondom de geadviseerde standaarden? Welke maatregelen dienen door welke partijen genomen te worden om de adoptie verder te bevorderen?

De uitkomst van dit onderzoek wordt naar verwachting gepresenteerd in de Forumvergadering van 17 juni 2014.

In de tweede helft van het jaar zal een soortgelijk onderzoek worden uitgevoerd naar (internet)beveiligingsstandaarden.

1.2. Samenhang beheer

In maart is een eerste bijeenkomst geweest van de werkgroep beheer open standaarden. De huidige leden van de werkgroep zijn vertegenwoordigers van: BKWI, Logius, Geonovum, KING, de Werkmaatschappij/KOOP en het Informatiehuis Water

Het doel van de werkgroep is het overheidsbreed delen en vergaren van kennis over instrumenten voor beheer van open standaarden, presentatiemogelijkheden en hoe de toepassing van open standaarden toetsbaar gemaakt kan worden.

De bijeenkomst is afgesloten met de volgende drie conclusies

1. Binnen de werkgroep is op dit moment geen behoefte aan afstemming over de inhoud van de standaarden.
2. Semantiek is een mogelijk aandachtspunt voor de toekomst.
3. De werkgroep komt graag in aanmerking voor het toetsen van producten van het Forum en College Standaardisatie zoals bijvoorbeeld de bestekteksten.

De volgende bijeenkomst staat gepland over 8-10 weken. Aan de leden is uitgevraagd om agendapunten in te dienen, naast de terugkoppeling van het resultaat van de voorgaande bijeenkomst en om evt. andere leden aan te dragen.

2. Voorzieningen

De voorzieningen MijnOverheid en eHerkenning doorlopen op dit moment de toetsingsprocedures voor de Overweeglijst voorzieningen van het College Standaardisatie. Voor MijnOverheid heeft op 25 maart Expertgroep bijeenkomst plaatsgevonden. In april wordt het toetsingsrapport voor openbare consultatie aangeboden. Aan de Forum begeleidingsgroep wordt de laatste versie van het

advies voorgelegd, waar de resultaten van de openbare consultatie in zijn verwerkt. De begeleidingsgroep kan desgewenst aanvullende adoptie maatregelen voorstellen. Voor eHerkenning is de expertgroep bijeenkomst in voorbereiding. Daarnaast wordt een analyse gemaakt van Pleio, met als doel de toepassing als samenwerkings-platform voor publieke organisaties te onderzoeken. Behoeften, kansen en risico's zullen, in samenspraak met experts, worden geïnventariseerd en gewogen. Het plan van aanpak wordt voorgelegd aan de Forum sponsorgroep.

3. Semantiek

Op het gebied van semantiek levert BFS bijdragen aan de Platform implementatie Linked Open Data, aan doorontwikkeling van NORA principe m.b.t. semantiek, aan de Stelselcatalogus en aan SEMIC (Semantic Interoperability Community van de EU).

4. Vraagsturing

4.1. Standaardisatiescan

Door de volle agenda in april wordt een presentatie over de Standaardisatiescan doorgeschoven naar de juni vergadering. Bijgaand een beknopte weergave van de resultaten.

De inzet van het standaardisatie scaninstrument bij Floricode heeft zich gericht op kwaliteitsverbetering van een specifieke standaard van Floricode en het standaardisatieproces daarom heen. Uitkomst van het traject zijn aanbevelingen voor (a) Inhoudelijke verbetering van de (specificatie) van de standaard, (b) de organisatie van het standaardisatieproces en (c) de positie/profilering van de organisatie in de keten. De vorm waarin de scan is uitgevoerd door expert blik op de specificaties en interviews met software leveranciers.

Inzet van het scaninstrument levert de volgende inzichten op:

- Het kwaliteitsraamwerk als toets voor de kwaliteit van de standaard biedt een bruikbare indeling voor scan van standaard, standaardisatie organisatie en praktijkervaring.
- Het kwaliteitsraamwerk moet eerst worden vertaald naar relevante vragen die aansluiten bij de context waarin het raamwerk wordt gebruikt. Bij Floricode zijn de vragen in het raamwerk teruggebracht tot 9 relevante hoofdvragen.
- Het gebruik van het scaninstrument levert de meest waardevolle inzichten op bij een combinatie van expertblik op de standaard en feedback van praktijkgebruikers. De expertblik kan vergelijkingen maken met andere standaarden, de feedback uit de praktijk laat zien hoe de standaard werkelijk wordt ingezet, los van het bedoelde gebruik vanuit het standaardisatieproces.
- Het bleek waardevol om de inzichten vanuit de praktijk met standaardisatie organisatie en geïnterviewden/praktijkgebruikers te bespreken, met name om de rol van de standaardisatieorganisatie te bespreken (wat typisch niet aan de orde komt in het standaardisatieproces).

4.2. Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus 2

De nieuwe versie van de Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus (versie 2.0) is vastgesteld door het College en via de website van het Forum digitaal beschikbaar <https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2013/0903/FS-20130903.09B-HR-Betrouwbaarheidsniveaus-v2-FINAL.pdf>

Een hoofdstuk over vertegenwoordiging is afgerond. De ontwikkeling van een nieuw hoofdstuk 'ondertekenen' is in de afrondende fase. Er wordt naar gestreefd het nieuwe hoofdstuk na een schriftelijke ronde langs het Forum in juni aan College ter besluitvorming voor te leggen.

4.3. NORA

BFS en NORA (Nederlandse Overheids Referentie Architectuur) hebben hun samenwerking geïntensiveerd. Doel is wederzijdse versterking, met name voor wat betreft toepassing en adoptie van architectuur en open standaarden. Verwijzing naar elkaars websites is al verbeterd. Daarnaast worden doelgroepenbenadering, publicaties en bijdragen aan bijeenkomsten afgestemd.

4.4. Stelselstandaard

Op verzoek van de Programmaraad Stelsel voor Basisregistraties(PSB) draagt het Forum bij aan de harmonisatie van vier standaarden om te komen tot één stelselstandaard. De eerste resultaten zijn opgeleverd. De eerste fase van het project wordt in juni 2014 afgerond. Totdat overdracht mogelijk wordt naar het nieuwe governance-model van de e-overheid zal de doorontwikkeling gewoon doorgaan, zoals nu ingericht. Op dit moment loopt een grote reviewronde voor de eerste resultaten. In juni zullen de resultaten in de PSB en in het Forum gepresenteerd worden.

4.5. Opslag in de Cloud

In februari is een afstemmingsoverleg georganiseerd, dit heeft geleid tot een afspraak om de behoefte van onze overheid in kaart te brengen voor de (Europese) cloudontwikkelingen. Daarnaast houdt het forum een presentatie tijdens het i-NUP congres, 27 maart, over de te gebruiken open standaarden voor interoperabiliteit bij Cloudoplossingen.

4.6. Business case van standaarden

Sinds november 2013 werken twee master studenten van Tilburg University, begeleid door BFS, aan een onderzoek naar de baten van open standaarden. Een student richt zich specifiek op de Xbrl-standaard in het proces van opstellen van een jaarrekening. De ander onderzoekt de impact van geo-standaarden in het proces van ruimtelijke ordening. Het blijkt lastig te zijn om kwantitatieve gegevens te verzamelen met betrekking tot de effecten van open standaarden. Bovendien is er geen nulmeting beschikbaar van de situatie vóórdat de standaarden in gebruik genomen zijn. De resultaten komen in mei beschikbaar.

4.7. 3Decentralisaties

De conclusie in december was, dat een pro-actieve houding van het Forum niet voor de hand ligt. Nico Romijn gaf daarbij aan dat hij graag de hulp van het Forum inroept wanneer er standaardisatie problemen ontstaan bij de eerst direct betrokkenen experts van dienst. Het smaldeel standaardisatie is namelijk niet het grootste probleem binnen de decentralisaties, maar nog steeds enorm complex. Een probleem kan bijvoorbeeld zijn dat de druk op standaardisatie afneemt, en tijdelijke oplossingen (de vertaaltvoorzieningen) permanent dreigen te worden. Daarbij bleef de vraag openstaan, waar standaardisatie bewegingen nu zijn (van welke direct betrokken experts kunnen we vragen verwachten) en wat deze vraag kan inhouden. Een nadere verkenning levert het onderstaande beeld over mogelijke invulling van de kernrol van het Forum.

1. KING onderzoekt hergebruik en mogelijke oplossingen. KING kan de aanbevelingen en adviezen die zij opleveren op basis van hun activiteiten agenderen bij het Forum. Waar nodig kan het Forum oplossingen toetsen en van een advies over de bruikbaarheid voorzien. Te beginnen met de agendering van de resultaten van de ketenonderzoeken voor de zomer.
2. Hergebruik van voorzieningen is een uitgangspunt van alle partijen. Om hergebruik te stimuleren kan plaatsing en voordracht van voorzieningen voor de overweglijst voorzieningen een stimulans zijn. Het Forum kan bijvoorbeeld benadrukken dat hergebruik van voorzieningen, zoals BKWI/Inlichtingenbureau of VECOZO of de kennis daarover, vanwege tijd- en kostenoverwegingen slim kan zijn.
3. De samenwerkende 100.000+ gemeenten constateren een gebrek aan ICT coördinatie om efficiënt hergebruik en standaardisatie te borgen. Forum en College kan dit signaleren/adresseren.

4. VWS richt een informatieberaad in, om standaarden voor de zorg te selecteren. Standaardisatieprocedures van het Informatieberaad Zorg en het Forum en College Standaardisatie worden bij voorkeur op elkaar afgestemd. Het Forum kan het initiatief nemen om hierover met de kwartiermaker van het Informatieberaad tot afspraken te komen.
5. De eerste aanbestedingen vinden nu plaats door veel gemeenten. Een "vinger aan de pols gedachte" kan zijn dat BFS Europese aanbestedingen monitort, die met de drie decentralisaties te maken hebben. Hierbij kan zij gelijk toetsen of gebruik van de relevante open standaarden plaatsvindt.

In juni zal op basis van dit beeld een advies aan het Forum worden geagendeerd.

5. Internationaal

5.1. identificatie van standaarden door de Europese Commissie

De Europese Commissie heeft een positief expertrapport opgeleverd voor UBL 2.0 (een standaard voor elektronisch factureren), deze wordt voorgelegd in de Multi Stakeholder Platform (soort Europees Forum Standaardisatie) van mei.

DKIM (voor veiligere email) en DNSSEC (voor veiligere websites) IPv6 (internetadressen), XML (opmaak van webtekst) en LDAP (raadplegen van gegevens) en Ecma Script (javascript) zijn positief uit de openbare consultatie gekomen en zitten nu in het besluitvormingsproces bij de Europese Commissie. Verwachting is dat eind maart deze zes standaarden geïdentificeerd zijn.

Er is een evaluatiegroep ingericht voor de identificatie van zeven eHealth standaarden (van IHE). Er is geen Nederlandse partij gevonden om hierin te participeren.

Om de aanmelding van alle internationale standaarden op de lijsten van het Forum goed te laten verlopen heeft BFS twee opdrachten uitgezet:

1. Ondersteuning bij het soepel aanmelden van de standaarden van onze lijsten, waaronder feiten onderzoek naar mogelijke veranderingen ten opzichte van onze expertrapporten;
2. Onderzoek naar mogelijke octrooien op de standaard XBRL (financiële rapportages) en mogelijke gevolgen hiervan voor de aanmelding bij de Europese Commissie en voor de adoptie van XBRL in algemene zin.

5.2. ISA (interoperabiliteitsprogramma van de Europese Commissie)

ISA ontwikkelt een Europese interoperabiliteitsreferentie architectuur. NORA (BZK) is hierop aangesloten. In mei moet dit al af zijn.

ISA heeft een mooi overzicht opgeleverd van welke standaarden er op de verschillende Europese lijsten staan, zie:

https://joinup.ec.europa.eu/community/camss/og_page/list-standards

Het verder ontwikkelen van BOMOS heeft vertraging opgelopen bij de Europese Commissie. De opdracht hiervoor moet nog uitgezet worden.

5.3. eSENS

Naast de keuze voor CAMSS (vergelijkbaar met onze criteria) als duurzaamheidscriteria voor de selectie van bouwblokken bij eSENS is BOMOS als standaard gekozen voor de inrichting en sturingsorganisatie voor de nieuwe Europese bouwblokken. Deze inrichting is tevens de blauwdruk voor de CEF (= Connecting Europe Facility een programma met 970 million euros voor de Digitale Diensten Infrastructuur, voor burgers, bedrijven en overheidsorganisaties. De komende twee maanden wordt dit inrichtingsmodel uitgewerkt.

De uitgangspunten voor samenwerking tussen eSENS en het Multi Stakeholder platform (zie hierboven) zijn uitgewerkt. De eerste bouwblokken die in aanmerking komen voor het MSP zijn geïdentificeerd.

eSENS is haar eerste openbare consultatie voor de bouwblokken gestart. Onder andere EBMS 3.0 is onderdeel van deze consultatie. RINIS zal dit bouwblok testen.

5.4. Europese besluitvorming en e-factureren

De Europese Commissie heeft in 2013 een richtlijn voor elektronische facturering bij overheidsopdrachten voorgesteld. De lidstaten hebben op 24 januari jl. hierover overeenstemming bereikt. Inmiddels heeft ook het EP op 10 maart met grote meerderheid ingestemd (646 voor, 25 tegen, 5 afwezig).

De richtlijn verplicht alle aanbestedende diensten en instanties om e-facturen te kunnen ontvangen. Hierdoor wordt het voor bedrijven aantrekkelijk elektronische facturen te versturen aan de overheden en kunnen door zowel overheid als bedrijfsleven grote besparingen worden gerealiseerd. Belangrijkste onderdelen zijn: Alle aanbestedende diensten en instanties in NL worden verplicht om elektronische factureren te kunnen ontvangen uiterlijk medio 2018.

CEN (Europees normalisatie-instituut) krijgt maximaal 36 maanden om de elektronische factuur te ontwikkelen. NEN probeert nu op verzoek van EZ het secretariaat voor ontwikkeling van deze norm te verkrijgen, zodat NL optimaal invloed kan uitoefenen op totstandkoming van de norm.

5.5. Overig

BFS heeft bijgedragen aan de open consultatieronde in Engeland voor standaarden voor het gebruik van documenten. Als vervolg hierop wordt nu de reis naar Londen met enkele leden van het Forum georganiseerd.

6. Communicatie

Evenementen

BFS heeft op 27 maart jl. twee inhoudelijke sessies over Cloud en Standaardisatie & Compliancy verzorgd tijdens het NUP Congres *Work in Progress*. Tijdens het Overheid & ICT Event van 9 en 10 april zal BFS wederom twee inhoudelijke sessies verzorgen rondom xxxx, naast bemensing door 2 personen op de stand van Logius.

Publicaties

Op de website van Forum Standaardisatie zijn de nodige nieuwsberichten gepubliceerd over behaalde resultaten en mijlpalen. BFS werkt verder aan de filmpjes over semantiek en beveiligingsstandaarden en aan een herinrichting van de website.